

LA/Petri Jääskinen/AN

5.8.1985

Työeläkelaitoksille

FREELANCEREIDEN ELÄKELAKI

Tasavallan presidentin esittelyssä 26.7.1985 vahvistettiin eräiden työsuhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelaki sekä lait työntekijäin eläkelain 8 §:n ja valtion eläkelain 2 §:n muuttamisesta. Eläkelaitoksille on yleiskirjeen 17/85 liitteenä lähetetty hallituksen esitys mainituiksi laeiksi. Lait vahvistettiin esityksen mukaisina.

Lait tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 1986. Lakien soveltamista koskeva yleiskirje toimitetaan myöhemmin.

ELÄKETURVAKESKUS

LIITTEITÄ

Eräiden työsuhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelaki

Annettu Naantalissa 26 päivänä heinäkuuta 1985

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tätä lakia sovelletaan työsuhteeseen, jossa työntekijä toimii:

- 1) muusikkona;
- 2) näyttelijänä, tanssijana tai muuna esiintyvänä taiteilijana taikka ohjaajana, dramaturgina, koreografina, pukusuunnittelijana tai lavastajana;
- 3) sanoma- tai aikakauslehden toimittajana tai toimituksellisena avustajana taikka muun painomenetelmällä aikaansaadun teoksen valmistajana;
- 4) radio- tai televisio-ohjelman toimittajana tai kuuluttajana taikka taiteellisena avustajana;
- 5) kielenkääntäjänä, tulkkina tai oppaana; taikka
- 6) valokuvan tai elokuvan valmistukseen osallistuvana kuvaajana, leikkaajana tai taiteellisena avustajana.

Lain soveltamisen edellytyksenä on lisäksi, että 1 momentissa tarkoitettussa työsuhteessa luovan taiteellisen tai esityksellisen työn osuus on ratkaiseva ja että työsuhde on tarkoitettu jatkumaan vuotta lyhyemmän ajan.

Tämä laki ei koske merimieseläkelain (72/56) alaista työsuhdetta eikä yrittäjien eläkelain (468/69) piiriin kuuluvaa toimintaa.

Jos syntyy epäselvyyttä siitä, onko tätä lakia sovellettava tiettyyn henkilöön, ratkaisee asian työn teettäjän tai suorittajan taikka eläkelaitoksen hakemuksesta eläketurvakeskus.

2 §

Työnantajan on kustannettava eläketurva tämän lain piiriin kuuluvalla työntekijälle vanhuuden, työkyvyttömyyden ja työttömyyden varalta sekä tällaisen työntekijän omaiselle perhe-eläketurva tämän lain mukaan.

Tässä laissa säädetystä eläketurvasta huolehtii esiintyvien taiteilijoiden eläkekassa. Eläketurvahn ehdot ja perusteet vahvistaa hakemuksesta sosiaali- ja terveystministeriö.

Esiintyvien taiteilijoiden eläkekassan ohjesääntö annetaan asetuksella. Eläkekassan päättävaltaa käyttävät valtuuskunta ja hallitus, joissa puheenjohtajan ohella on varapuheenjohtaja sekä alan työnantaja- ja työntekijäjärjestöillä yhtäläinen edustus. Puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan tulee olla vakuutustoimintaan perehtynyt henkilö. Valtuuskunnan asettaa eläketurvakeskus, joka valitsee myös hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

3 §

Vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeen sekä perhe-eläkkeen saamisen edellytykset ja suuruus määräytyvät, jollei tästä laista muuta seuraa, siten kuin työntekijäin eläkelaisissa (395/61) on säädetty. Työntekijällä on kuitenkin oikeus saada vanhuuseläkettä tämän lain mukaan siitä riippumatta, jatkaako hän 1 §:ssä tarkoitettua työtä.

Eläkkeen saamisen edellytyksenä on, että työntekijän työansiot tässä laissa tarkoitetusta ansiotyöstä ovat kalenterivuodessa vähintään 540 markkaa. Työansion katsotaan kohdistuvan siihen kalenterivuoteen, jona se on maksettu.

4 §

Eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi luetaan jokainen kalenterivuosi, jolta työntekijä on saanut 3 §:n 2 momentin mukaan eläkkeeseen oikeuttavaa tuloa, noudattaen kuitenkin soveltuvin osin vastaavasti, mitä työntekijäin eläkelain 6 §:n 1 ja 3—5 momentissa on säädetty.

Työkyvyttömyyseläkkeen määrää laskettaessa otetaan eläkkeeseen oikeuttavana aikana huomioon myös aika työkyvyttömyyden alkamisvuodelta työkyvyttömyyden alkamiskuukautta edeltäneen kuukauden loppuun, mikäli työntekijän ansiotulot kalenterikuukautta kohti laskettuna ovat vähintään 45 markkaa kuukaudessa. Eläkeikään jäljellä olevaa aikaa laskettaessa otetaan huomioon myös täydet kalenterikuukaudet eläkeiän täyttämiskuukaudelta ennen eläkeiän saavuttamista.

5 §

Tämän lain mukaisen eläkkeen määrä lasketaan 4 §:n mukaisesti määrättyä eläkkeeseen oikeuttavalta ajalta kalenterivuositain työntekijän asianomaisena vuotena ansaitsemista, työntekijäin eläkelain 9 §:n mukaisesti tarkistetuista työansioista, joiden perusteella on suoritettu vakuutusmaksu tämän lain mukaan.

Työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä työkyvyttömyyden alkamisesta eläkeiän täyttämiseen jäljellä olevan ajan eläkkeen perusteena oleva palkka määrätään soveltaen vastaavasti työntekijäin eläkelain 7 §:n säännöksiä 3 §:n 2 momentissa tarkoitettujen niiden työansioiden perusteella, jotka työntekijällä on ollut työkyvyttömyyden alkamiskuukautta välittömästi edeltäneiden enintään neljän sellaisen kalenterivuoden aikana, työkyvyttömyyden alkamisvuosi mukaan luettuna, jona vuotuiset työansiot ovat nousseet vähintään 540 markkaan.

6 §

Sovellettaessa työntekijäin eläkelain 8 §:ää tämän lain mukainen eläke on rinnastettava työntekijäin eläkelakiin perustuvaan eläkkeeseen ja tämän lain mukaiseen eläkkeeseen oikeuttava työansio otettava huomioon sanottujen säännösten edellyttämää korkeinta eläkkeen perusteena

olevaa palkkaa valittaessa. Tällöin edellä tarkoitettu työansio määrätään korkeimman tässä laissa tarkoitetun kalenterivuodelta lasketun työansion perusteella.

Jos työntekijäin eläkelain 8 §:n 3 momentissa tarkoitettu muu kuin tämän lain mukainen työ- tai virkasuhde taikka yrittäjätoiminta on jatkunut sellaisen kalenterivuoden taikka mainitussa momentissa tarkoitettu eläke vähintään kolmen peräkkäisen sellaisen kalenterivuoden ajan, jolta työntekijän tässä laissa tarkoitetut työansiot ovat nousseet vähintään 3 §:n 2 momentissa säädettyyn markkamäärään, lasketaan yhteensovitussuhteeseen määräämistä varten tässä laissa tarkoitettujen työansioiden yhteen vastaavan tässä momentissa tarkoitettun muun lain mukaisen eläkkeen perusteena olevan palkan tai työtulon taikka eläkkeen kanssa työntekijäin eläkelain 8 §:n 3 momentissa säädettyllä tavalla. Tällöin tässä laissa tarkoitettuna työansiona käytetään kysymyksessä olevina kalenterivuosina tällaisessa työssä saatujen työansioiden keskimäärää kuukautta kohden.

7 §

Työnantaja on velvollinen suorittamaan vakuutusmaksun, joka lasketaan hänen tämän lain piiriin kuuluvasta työstä maksamistaan palkoista soveltamalla sosiaali- ja terveysministeriön vuosittain eläkekassan esityksestä vahvistamaa vakuutusmaksuprosenttia. Tällöin palkka, josta vakuutusmaksu on suoritettava, määräytyy samojen perusteiden mukaan, joita sovelletaan veron ennakkoa pidätettäessä. Vakuutusmaksuprosentti voidaan vahvistaa pienemmäksi niiden työntekijöiden palkoista, jotka kysymyksessä olevan kalenterivuoden päättyessä ovat 24 vuotta nuorempia.

Vakuutusmaksuprosentit on määrättävä niin, että niiden voidaan todennäköinen korkokanta ja muut vakuutustekniset seikat huomioon ottaen olettaa tuottavan tulon, joka riittää kysymyksessä olevana kalenterivuotena eläketurvan järjestämisestä johtuvien tulevien menojen peittämiseen kuitenkin siten, että työntekijäin eläkelain 12 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuja menoja varten tarvittava maksutulon osa voidaan periä vasta sitten, kun näitä menoja erääntyy maksettavaksi.

Edellä 2 momentissa tarkoitettun eläketurvan järjestämisestä johtuvien tulevien menojen peittämiseen tarvittavat varat eläkekassan on kirjattava sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti vakuutusmaksurahastoon.

joka käsittää myös työntekijäin eläkelain 12 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetut menot, siihen määrään asti kuin eläkekassan ne tulot, joita ei ole käytettävä muihin tarkoituksiin, riittävät mainittujen menojen peittämiseen.

Sovellettaessa työntekijäin eläkelain 12 §:ää esiintyvien taiteilijoiden eläkekassa rinnastetaan työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoitaviin eläkelaitoksiin.

8 §

Jos työnantaja on laiminlyönyt suorittaa tämän lain mukaisen vakuutusmaksun eikä kehotuksen saatuaan eläkekassan määräämässä kohtuullisessa ajassa korjaa laiminlyöntiään, eläkekassa voi hankkimansa selvityksen tai sen puuttuessa arvion perusteella määrätä työnantajalle enintään kaksinkertaiseksi korotetun vakuutusmaksun. Vakuutusmaksua ei kuitenkaan saa määrätä muulta ajalta kuin kulumassa olevalta ja viideltä sitä edeltäneeltä kalenterivuodelta. Eläkelaitoksen määräämä vakuutusmaksu sekä sille suorituksen viivästymisen ajalta enintään sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön määräämän korkoprosentin mukaan laskettu vuotuinen korko saadaan ulosottaa ilman tuomiota ja päärosta niin kuin verot ja maksut. Ministeriön määräämä korkoprosentti saa olla enintään 6 prosenttiyksikköä suurempi kuin Suomen Pankin kulloinkin rahalaitosten keskuspankkiluotosta veloittama peruskoron korkoprosentti. Peruskoron muutos otetaan huomioon kuitenkin vasta sitä seuraavan kalenterivuoden alusta.

Eläkekassan määräämää vakuutusmaksua ja vakuutusmaksua, jonka suorittamisesta eläketurvakeskus on työntekijäin eläkelain 15 a §:n mukaisesti vapauttanut työnantajan, pidetään tämän lain mukaisen eläkkeen määrää laskettaessa suoritettuina vakuutusmaksuina. Myös sellainen tämän lain piiriin kuuluvassa työssä ansaittu työansio, josta vakuutusmaksua ei enää voida määrätä työnantajan suoritettavaksi, on otettava eläkkeen määrää laskettaessa huomioon ikään kuin vakuutusmaksu olisi suoritettu, jos työansion määrästä esitetään veroviranomaisen todistus tai muu siihen verrattava luotettava selvitys.

Jos työnantaja on yhteisö tai yhtiö, jonka velvoitteista osakas tai yhtiömies vastaa kuin omasta velastaan, voidaan tämän lain perusteella määrätty maksu sekä sille viivästymisen ajalta laskettu korko ulosottaa osakkaalta tai yhtiömieheltä niin kuin edellä 1 momentissa on säädetty.

9 §

Eläkekassan varat on ensisijaisesti sijoitettava työnantajille, joilla on tämän lain piiriin kuuluvia työntekijöitä. Sijoituksista päätettäessä on työnantajan maksamat vakuutusmaksut otettava huomioon.

Sijoitukset on tehtävä silmällä pitäen varmuutta, reaaliarvon säilymistä, tuottoa ja eläkekassan maksuvalmiutta. Sijoitusten vakuutena tulee olla vakuutusyhtiölain (1062/79) 10 luvun 3 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa mainittuja tai niihin laatuun ja varmuuteen nähden rinnastettavia arvopapereita tai sitoumuksia taikka sijoitusta arvoltaan vastaavaa kiinteää omaisuutta tahi eläketurvakeskuksen antama sijoitusluottovakuutus.

10 §

Tämän lain 3 §:n 2 momentissa, 4 §:n 2 momentissa ja 5 §:n 2 momentissa säädetty markkamäärät tarkistetaan yleisten palkka- ja hintatasossa tapahtuneiden muutosten mukaan siten kuin työntekijäin eläkelain 9 §:ssä säädetään.

11 §

Jollei tästä laista muuta seuraa, on soveltuvin osin lisäksi vastaavasti voimassa, mitä työntekijäin eläkelaisissa on säädetty.

12 §

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

13 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1986.

Eläkkeeseen oikeuttavana aikana ei oteta huomioon aikaa ennen tämän lain voimaantuloa.

Oikeutta työkyvyttömyyseläkkeeseen ei ole sellaisen työkyvyttömyyden perusteella, joka on alkanut ennen tämän lain voimaantuloa.

Esiintyvien taiteilijoiden eläkekassa voidaan perustaa jo ennen tämän lain voimaantuloa Eläketurvakeskuksen ja eläkekassan, sitten kun se on perustettu, on ryhdyttävä ennen lain voimaantuloa toimenpiteisiin lain täytäntöönpanoa varten.

Tämän lain 3 §:n 2 momentissa, 4 §:n 2 momentissa ja 5 §:n 2 momentissa säädetyt markkamäärät vastaavat vuodelle 1966 vahvistettua palkkaindeksilukua.

Naantalissa 26 päivänä heinäkuuta 1985

Tasavallan Presidentti

Ministeri

Laki työntekijäin eläkelain 8 §:n muuttamisesta

Annettu Naantalissa 26 päivänä heinäkuuta 1985

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain 8 §:n 3 ja 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat 4 päivänä maaliskuuta 1983 annetussa laissa (235/83), näin kuuluviksi:

8 §

Jos työntekijä on samanaikaisesti vähintään kuusi kuukautta yhdenjaksoisesti kahdessa tai useammassa jäljempänä 4 momentissa tarkoitettuun peruseläkkeeseen oikeuttavassa työ- tai virkasuhteessa taikka yrittäjätoiminnassa, lasketaan yhteensovitusperustetta määrättäessä vastaavat eläkkeen perusteena olevat palkat ja työtulot yhteen. Jos työntekijä on välittömästi ennen eläketapahtumaa saanut aikaisemman eläketapahtuman johdosta peruseläkettä taikka muuta siihen verrattavaa työ- tai virkasuhteeseen perustuvaa eläkettä ja on vähintään kolmen vuoden ajan ollut samanaikaisesti jäljempänä 4 momentissa tarkoitettuun peruseläkkeeseen oikeuttavassa työ- tai virkasuhteessa taikka yrittäjätoiminnassa, lisätään yhteensovitusperustetta määrättäessä tähän työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan liittyvään eläkkeen perusteena olevaan palkkaan tai työtuloon 10/6 mainitun aikaisemman eläkkeen määrästä. Tämän momentin soveltamisesta lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain sekä eräiden työsuhteissa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain (/) alaisiin työsuhteisiin taikka ensiksi mainitun lain alaiseen yrittäjätoimintaan on

kuitenkin voimassa, mitä mainituissa laeissa on säädetty.

Yhteensovituksessa huomioon otettavat peruseläkkeet ovat seuraavat työ- ja virkasuhteisiin sekä yrittäjätoimintaan perustuvat vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeet:

- 1) tämän lain vähimmäisehtojen mukainen eläke;
- 2) lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain nojalla myönnetty eläke;
- 3) kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelaisissa (202/64) säädetyn peruseläketurvan mukainen eläke;
- 4) valtion eläkelain (280/66) mukainen eläke, laskettuna siten kuin saman lain 10 §:n 1 momentissa on säädetty;
- 5) Suomen Pankin eläkesäännön nojalla myönnetty eläke peruseläketurvan mukaisena;
- 6) Postipankin eläkelaitoksen eläkesäännön nojalla myönnetty eläke peruseläketurvan mukaisena;
- 7) kansaneläkelaitoksen eläkeohjesäännön tai eläkesäännön nojalla myönnetty eläke peruseläketurvan mukaisena;
- 8) evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (298/66) nojalla myönnetty 4 kohdassa mainittua eläkettä vastaava eläke;

9) ortodoksisen kirkkokunnan eläkesäännön nojalla myönnetty eläke peruseläketurvan mukaisena;

10) maatalousyrittäjien eläkelain vähimmäisehtojen mukainen eläke;

11) yrittäjien eläkelain vähimmäisehtojen mukainen eläke;

12) merimieseläkelain (72/56) mukainen eläke; ja

13) eräiden työsuhteissa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain mukainen eläke.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1986.

Naantalissa 26 päivänä heinäkuuta 1985

Tasavallan Presidentti

Ministeri

Laki valtion eläkelain 2 §:n muuttamisesta

Annettu Naantalissa 26 päivänä heinäkuuta 1985

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun valtion eläkelain 2 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 19 päivänä huhtikuuta 1985 annetussa laissa (326/85), näin kuuluvaksi:

2 §

Tämä laki ei koske palvelusta, joka on alkanut edunsaajan täytettyä 65 vuotta;

palvelusta sinä aikana, jolta edunsaaja saa virka- tai työsuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella tämän lain taikka muun lain tai asetuksen mukaista vanhuuseläkettä taikka sellaista työkyvyttömyyseläkettä, jonka suuruutta määrättäessä on otettu huomioon eläkeiän saattamiseen jäljellä oleva aika tai sitä vastaava ansio;

palvelusta, joka otetaan huomioon merimies-eläkelain (72/56) tai eräiden työsuhteissa olevien

taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain (/) mukaista eläkettä varten; eikä

palvelusta, jossa edunsaajan työansio palveluksesta taikka hänen ollessaan samanaikaisesti kahdessa tai useammassa palveluksessa, niistä yhteensä on keskimäärin alle 90 markkaa kuukaudessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1986.

Tässä laissa säädetty markkamäärä vastaa vuodelle 1966 vahvistettua palkkaindeksilukua.

Naantalissa 26 päivänä heinäkuuta 1985

Tasavallan Presidentti

Ministeri